

Kolding Folkeblad

eller

Syd-jydsk Tidende.

Udgaar hver Søndags Middag. Bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt paa Bladets Kontor. Koster paa Udgivelsesstedet 2 Kr. 50 Ø. hvert Hverdingaar. Kontor og Trykkeri i Adelgade lige for Kirken. — Betjendtgjællere: 10 Ø. pr. Linje. 3 Aars Tilfælde gives Rabat

Nr. 196.

Torsdag den 24. August 1878.

7. Aarg.

Udvidet Højskolegjerning paa Askov Folkehøjskole. Medens det næppe for Øjeblikket vil lade sig gjøre at gennemføre Grundtvigs Tanke om „Højskolen i Soer“, synes den Drøftelse af Sagen, der i Sommer har fundet Sted paa forskjellige Steder i Landet, nu at skulle føre til, at der ved en af vore Folkehøjskoler med frivillig Understøttelse fra Befolkningens Side vil blive gjort et Forsøg paa ved en videregaaende Undervisning paa Højskolens almindelige Grundlag at tilfredsstille den Trang, der i saa Henseende har begyndt at ytre sig. Til det Møde paa Askov Folkehøjskole, der sluttedes i Gaar, havde der i Tirsdags indfundet sig en Del Mænd fra Landets forskjellige Egne for at overveje denne Sag, og Resultatet af dette Møde blev, at der stiftedes

en „Dansk Højskoleforening“ med følgende Vedtægter:

- 1) Foreningens Formaal er ved Tilvejebringelsen af frivillige Bidrag at støtte Askov Højskole til en saadan Udvidelse af sin Gjerning, at den kan tilfredsstille Trangen til en videregaaende Uddannelse paa nordisk-historisk Grund end den, Højskolen hidtil har kunnet give.
- 2) Medlem af Foreningen er enhver, der giver et aarligt Bidrag.
- 3) Foreningen dannes i Amtskredse, hvis Formænd udgjøre Foreningens Styrelse. Amtskredsene kunne efter Omstændighederne atter deles i mindre Kredse. Styrelsen nedsætter et snævrere Udvalg til at varetage Foreningens Tarv.

Udvidet Højskolegjerning paa Askov Folkehøjskole. Medens det næppe for Øjeblikket vil lade sig gjøre at gennemføre Grundtvigs Tanke om „Højskolen i Soer“, synes den Drøftelse af Sagen, der i Sommer har fundet Sted paa forskjellige Steder i Landet, nu at skulle føre til, at der ved en af vore Folkehøjskoler med frivillig Understøttelse fra Befolkningens Side vil blive gjort et Forsøg paa ved en videregaaende Undervisning paa Højskolens almindelige Grundlag at tilfredsstille den Trang, der i saa Henseende har begyndt at ytre sig. Til det Møde paa Askov Folkehøjskole, der sluttedes i Gaar, havde der i Tirsdags indfundet sig en Del Mænd fra Landets forskellige Egne for at overveje denne Sag, og Resultatet af dette Møde blev, at der stiftedes en Dansk Højskoleforening med følgende Vedtægter:

1. Foreningens Formaal er ved Tilvejebringelsen af frivillige Bidrag at støtte Askov Højskole til en saadan Udvidelse af sin Gjerning, at den kan tilfredsstille Trangen til en videregaaende Uddannelse paa nordisk-historisk Grund end den, Højskolen hidtil har kunnet give.
2. Medlem af Foreningen er enhver, der giver et aarligt Bidrag.
3. Foreningen dannes i Amtskredse, hvis Formænd udgjøre Foreningens Styrelse. Amtskredsene kunne efter Omstændighederne atter deles i mindre Kredse. Styrelsen nedsætter et snævrere Udvalg til at varetage Foreningens Tarv.

Disse Vedtægter meddeltes Forsamlingen af Gaardejer, Amdsraadsmedlem J. Fink fra Hejls, og Sagen anbefalede af ham og Skoleforstander Trier fra Vallekilde. Om det derefter følgende Ordskifte meddeler „Fyns Tid.“: Det har jo — ytrede Trier — gaaet saa overmaade godt her i Landet med Begyndelsen til en fri, nordisk Skole. Men det gaar med Højskolen, som med alt andet levende, der voxer og udvikles. Der er ingen Tvivl om, at der efterhaanden hos mange blandt Ungdommen vil udvikle sig en Trang til noget mere, til en fyldigere Uddannelse end den, Højskolerne i Almindelighed have kunnet give. Den store Skole, hvorom Grundtvig har talt, kommer nok en Gang, men foreløbig gjælder det om at tilfredsstille den Trang, der viser sig. Der er Trang baade til at yde og til at modtage. De Kræfter, der virke paa Askov, og som have vist sig saa vel skikkede til at tage en saadan Gjerning op, maa bevares i Folkehøjskolens Tjeneste; derfor havde man faaet Mod til at forsøge at samle Midlerne dertil ved at stifte denne Forening, og man havde gjort det i godt Haab og i Tro til, at den Velsignelse, der hidtil har hvilet over Folkehøjskolens Gjerning, ogsaa vil følge den i dens videre Udvikling. Ludvig Schrøder vilde sige lidt om, hvorledes de paa Askov havde tænkt at kunne begynde paa den videregaaende Undervisning, naar de fandt fornøden Støtte dertil. Der havde ganske vist for ham selv og vel ogsaa for hans Medarbejdere været Øjeblikke, da de følte Trang til at arbejde med mere udviklede Mennesker, men paa den anden Side have de ingenlunde følt sig ilde ved den Gjerning, de hidtil have haft, og naar der nu for Alvor skulde gaaes et Skridt videre, kunde det for hans Vedkommende ikke ske uden en vis Frygt og Bæven. Han har derfor ikke Frimodighed til strax og helt at opgive Skolen efter den hidtil fulgte Plan, men

Disse Vedtægter meddeltes Forsamlingen af Gaardejer, Amdsraadsmedlem J. Fink fra Hejls, og Sagen anbefalede af ham og Skoleforstander Trier fra Vallekilde. Om det derefter følgende Ordskifte meddeler „Fyns Tid.“: Det har jo - ytrede Trier - gaaet saa overmaade godt her i Landet med Begyndelsen til en fri, nordisk Skole. Men det gaar med Højskolen, som med alt andet levende, der voxer og udvikles. Der er ingen Tvivl om, at der efterhaanden hos mange blandt Ungdommen vil udvikle sig en Trang til noget mere, til en fyldigere Uddannelse end den, Højskolerne i Almindelighed have kunnet give. Den store Skole, hvorom Grundtvig har talt, kommer nok en Gang, men foreløbig gjælder det om at tilfredsstille den Trang, der viser sig. Der er Trang baade til at yde og til at modtage. De Kræfter, der virke paa Askov, og som have vist sig saa vel skikkede til at tage en saadan Gjerning op, maa bevares i Folkehøjskolens Tjeneste; derfor havde man faaet Mod til at forsøge at samle Midlerne dertil ved at stifte denne Forening, og man havde gjort det i godt Haab og i Tro til, at den Velsignelse, der hidtil har hvilet over Folkehøjskolens Gjerning, ogsaa vil følge den i dens videre Udvikling. Ludvig Schrøder vilde sige lidt om, hvorledes de paa Askov havde tænkt at kunne begynde paa den videregaaende Undervisning, naar de fandt fornøden Støtte dertil. Der havde ganske vist for ham selv og vel ogsaa for hans Medarbejdere været Øjeblikke, da de følte Trang til at arbejde med mere udviklede Mennesker, men paa den anden Side have de ingenlunde følt sig ilde ved den Gjerning, de hidtil have haft, og naar der nu for Alvor skulde gaaes et Skridt videre, kunde det for hans Vedkommende ikke ske uden en vis Frygt og Bæven. Han har derfor ikke Frimodighed til strax og helt at opgive Skolen efter den hidtil fulgte Plan, men

mener — og deri støttes han af sin Hustru —, at de indtil videre maa holde paa Pigeskolen i dens hidtilværende Skikkelse. Med Hensyn til den udvidede Undervisning havde han tænkt sig, at hvert Skolehold skulde omfatte to Vinterkursus, hvert paa 7 Maaneder, samt at der skulde gives dem af de unge, som havde Lyst og Tid, Lejlighed til tillige at blive paa Skolen i den mellemliggende Sommers Undervisningstid (4 Maaneder). Det blev altsaa tilsammen 18 Maaneders Skoletid. I den kunde der udrettes ikke saa lidt, naar de unge mødte med de nødvendige Forudsætninger. Hertil hørte først, at det var opvakte Mennesker, der havde faaet Øje for en saadan Oplysnings Betydning og selv følte sig dragne med i Livets Strøm, og dernæst maatte de være saa vidt fremme i alle de Færdig-

heder, der rettelig burde være lært i Børne-aarene, at Skolen ikke behøvede at anvende Tid derpaa. Nogen Adgangs- eller Afslutningsprøve vilde Taleren ikke kunne gaa ind paa, men man maatte i hvert enkelt Tilfælde søge at komme paa det rene med, om vedkommende kunde vente det rette Udbytte af Undervisningen. I mange Tilfælde maatte et Vidnesbyrd fra den Højskole, hvor den paagjældende forud havde opholdt sig, kunne være vejledende i saa Henseende, men bestemte Regler kunde der ikke gives herfor, da det ogsaa godt kunde tænkes, at Skolen kunde faa Elever, der ikke forud havde været paa Højskole. Naar Spørgsmaalet nu blev om Undervisningens Indhold, da maatte der lægges særlig Omhu paa Nordens Historie og Menneskeslægtens Levnedsløb i Forbindelse med Kirkehistorie og nogen Bibelforklaring. Fremdeles skulde Skolen omfatte en god Undervisning i de nordiske Sprog og deres Udvikling i Litteraturen, en god Undervisning i Geografi samt i Mathematik og Naturlære; tillige skulde der meddeles Kundskab om vore borgerlige Samfundsforhold og om Lovgivningen, særlig om dens historiske Udvikling. Om Maaden, hvorpaa Undervisningen skulde meddeles,

mener - og deri støttes han af sin Hustru -, at de indtil videre maa holde paa Pigeskolen i dens hidtilværende Skikkelse. Med Hensyn til den udvidede Undervisning havde han tænkt sig, at hvert Skolehold skulde omfatte to Vinterkursus, hvert paa 7 Maaneder, samt at der skulde gives dem af de unge, som havde Lyst og Tid, Lejlighed til tillige at blive paa Skolen i den mellemliggende Sommers Undervisningstid (4 Maaneder). Det blev altsaa tilsammen 18 Maaneders Skoletid. I den kunde der udrettes ikke saa lidt, naar de unge mødte med de nødvendige Forudsætninger. Hertil hørte først, at det var opvakte Mennesker, der havde faaet Øje for en saadan Oplysnings Betydning og selv følte sig dragne med i Livets Strøm, og dernæst maatte de være saa vidt fremme i alle de Færdigheder, der rettelig burde være lært i Børne-aarene, at Skolen ikke behøvede at anvende Tid derpaa. Nogen Adgangs- eller Afslutningsprøve vilde Taleren ikke kunne gaa ind paa, men man maatte i hvert enkelt Tilfælde søge at komme paa det rene med, om vedkommende kunde vente det rette Udbytte af Undervisningen. I mange Tilfælde maatte et Vidnesbyrd fra den Højskole, hvor den paagjældende forud havde opholdt sig, kunne være vejledende i saa Henseende, men bestemte Regler kunde der ikke gives herfor, da det ogsaa godt kunde tænkes, at Skolen kunde faa Elever, der ikke forud havde været paa Højskole. Naar Spørgsmaalet nu blev om Undervisningens Indhold, da maatte der lægges særlig Omhu paa Nordens Historie og Menneskeslægtens Levnedsløb i Forbindelse med Kirkehistorie og nogen Bibelforklaring. Fremdeles skulde Skolen omfatte en god Undervisning i de nordiske Sprog og deres Udvikling i Litteraturen, en god Undervisning i Geografi samt i Mathematik og Naturlære; tillige skulde der meddeles Kundskab om vore borgerlige Samfundsforhold og om Lovgivningen, særlig om dens historiske Udvikling. Om Maaden, hvorpaa Undervisningen skulde meddeles,

bemærkede Taleren, at der foruden Fore-
dragene maatte finde fri Samtaler Sted
mellem Lærer og Lærlinge. Han troede
dog ikke, at det nærmest skulde være det,
som nylig var gennemgaaet, der skulde
gøres til Gjenstand for Samtale, men
snarere det, Eleven havde haft Tid til at
tilegne sig og danne sig en selvstændig Me-
ning om. Ved Siden deraf skulde der og-
saa øves skriftlige Arbejder af Eleverne.
Det skulde ikke være egentlig historiske Stile,
men Eleverne skulde have Lejlighed til med
Benyttelse af Bøger at udarbejde mindre
Afhandlinger over frit valgte Æmner.
Skolen vilde ikke kunne indlade sig paa at
forberede til Studenterexamen, men for
øvrigt maatte den søge saa vidt muligt at
tilfredsstille de Krav, der maatte blive stil-
lede til særlig Vejledning i en eller anden
bestemt Retning. Var der f. Ex. en Bonde-
karl, der følte en særlig Trang til at sysle
med Nordens Historie, maatte man meddele
ham Undervisning i Latin, eftersom Latinen
er nødvendig for Benyttelsen af de historiske
Kildeskrifter. Om den Maade, hvorpaa
Overgangen til den udvidede Skolegjerning
kunde finde Sted, ytrede Taleren, at han
tænkte sig Eleverne i det ny Kursus delte i
to Hold. Det første af disse vilde Skolen
da kunne modtage til førstkommende Vinter
samtidig med, at den endnu i Aar
holder Karleskole paa sædvanlig Maade,
dog at den saa vil blive nødt til at be-
grænse Elevantallet noget. Til næste Vin-
ter skulde saa andet Hold til den videre-
gaaende Undervisning modtages samtidig
med, at Karleskolen efter den gamle Plan
hørte op. Til førstkommende Vinter vilde
Skolen kunne nøjes med een ny Lærer,

nemlig til de mathematisk-naturvidenskabe-
lige Fag, og det var saa godt som afgjort,
at Hr. P. la Cour vilde overtage denne
Plads. Til næste Vinter vilde Skolen til-
lige faa Brug for en Lærer, der særlig
kunde tage sig af de nordiske Sprog og
deres Udviklingshistorie. For øvrigt ven-
tede man en værdifuld Haandsrækning af
og til bl. a. fra Nørregaard og Baagø i
Testrup. Skulde Gjerningen lykkes, maatte
Skolen kunne vente hjertelig Deltagelse og
Tilslutning fra den grundtvigske Højskole-
bevægelse hele Landet over, og det var i
denne Henseende Taleren til megen Op-
muntring at se den store Deltagelse, som

bemærkede Taleren, at der foruden Fore-
dragene maatte finde fri Samtaler Sted
mellem Lærer og Lærlinge. Han troede
dog ikke, at det nærmest skulde være det,
som nylig var gennemgaaet, der skulde
gøres til Gjenstand for Samtale, men
snarere det, Eleven havde haft Tid til at
tilegne sig og danne sig en selvstændig Me-
ning om. Ved Siden deraf skulde der og-
saa øves skriftlige Arbejder af Eleverne.
Det skulde ikke være egentlig historiske Stile,
men Eleverne skulde have Lejlighed til med
Benyttelse af bøger at udarbejde mindre
Afhandlinger over frit valgte Æmner.
Skolen vilde ikke kunne indlade sig paa at
forberede til Studenterexamen, men for
øvrigt maatte den søge saa vidt muligt at
tilfredsstille de Krav, der maatte blive stil-
lede til særlig Vejledning i en eller anden
bestemt Retning. Var der f. Ex. en Bonde-
karl, der følte en særlig Trang til at sysle
med Nordens Historie, maatte man meddele
ham Undervisning i Latin, eftersom Latinen
er nødvendig for Benyttelsen af de historiske
Kildeskrifter. Om den Maade, hvorpaa
Overgangen til den udvidede Skolegjerning
kunde finde Sted, ytrede Taleren, at han
tænkte sig Eleverne i det ny Kursus delte i
to Hold. Det første af disse vilde Skolen
da kunne modtage til førstkommende Vinter
samtidig med, at den endnu i Aar
holder Karleskole paa sædvanlig Maade,
dog at den saa vil blive nødt til at be-
grænse Elevantallet noget. Til næste Vin-
ter skulde saa andet Hold til den videre-
gaaende Undervisning modtages samtidig
med, at Karleskolen efter den gamle Plan
hørte op. Til førstkommende Vinter vilde
Skolen kunne nøjes med een ny Lærer,
nemlig til de mathematisk-naturvidenskabe-
lige Fag, og det var saa godt som afgjort,
at Hr. **P. la Cour** vilde overtage denne
Plads. Til næste Vinter vilde Skolen til-
lige faa Brug for en Lærer, der særlig
kunde tage sig af de nordiske Sprog og
deres Udviklingshistorie. For øvrigt ven-
tede man en værdifuld Haandsrækning af
og til bl. a. fra **Nørregaard** og **Baagø** i
Thestrup. Skulde Gjerningen lykkes, maatte
Skolen kunne vente hjertelig Deltagelse og
Tilslutning fra den grundtvigske Højskole-
bevægelse hele Landet over, og det var i
denne Henseende Taleren til megen Op-
muntring at se den store Deltagelse, som

Lærerne fra andre Højskoler havde vist over for det Møde, der i denne Høst havde været holdt paa Skolen. Forstander J. Nørregaard fra Testrup vilde som den, der stærkest havde fremdraget Tanken om Højskolen i Sorø, udtale, at det Skridt, der her agtes gjort, fra Begyndelsen af har haft hans fulde Bifald. Efter hans Overbevisning gjøres der i dette Øjeblik en god Gjerning derved, og han vilde bede alle om ikke at holde sig tilbage derfra, selv om de maatte have den Overbevisning, at Gjeringen kunde gjøres endnu bedre i Sorø. „Et dygtigt Arbejde her vil med Aandslovens Nødvendighed føre til Sorø“; hvor naar dette skal ske, raader Gud for. Taleren vil altsaa af sit fulde Hjerte slutte sig til dette Skridt og ønske det Lykke og Velsignelse. Lærer B. Poulsen fra Sønderjylland og Valgmenighedspræst Lund fra Mors udtalte ligeledes deres fulde Tilslutning. — Et Par Forespørgsler fra Forsamlingens Side gav Schrøder Anledning til at udtale, at han ved Siden af den ny Ordning tænkte sig at opretholde saa vel det sædvanlige Lærermøde i August som et Møde af bosiddende Folk i Oktober.

Lærerne fra andre Højskoler havde vist over for det Møde, der i denne Høst havde været holdt paa Skolen. Forstander J. **Nørregaard** fra **Testrup** vilde som den, der stærkest havde fremdraget Tanken om Højskolen i Sorø, udtale, at det Skridt, der her agtes gjort, fra Begyndelsen af har haft hans fulde Bifald. Efter hans Overbevisning gjøres der i dette Øjeblik en god Gjerning derved, og han vilde bede alle om ikke at holde sig tilbage derfra, selv om de maatte have den Overbevisning, at Gjeringen kunde gjøres bedre i Sorø. „Et dygtigt Arbejde her vil med Aandslovens Nødvendighed føre til Sorø“; hvor naar dette skal ske, raader Gud for. Taleren vil altsaa af sit fulde Hjerte slutte sig til dette Skridt og ønske det Lykke og Velsignelse. Lærer B. Poulsen fra Sønderjylland og Valgmenighedspræst **Lund** fra **Mors** udtalte ligeledes deres fulde Tilslutning. - Et Par Forespørgsler fra Forsamlingens Side gav **Schrøder** Anledning til at udtale, at han ved Siden af den ny Ordning tænkte sig at opretholde saa vel det sædvanlige Lærermøde i August som et Møde af bosiddende Folk i Oktober.

Nikolaj Frederik Severin Grundtvig (1783-1872) -

- forfatter, teolog, digter, filosof, historiker, præst, filolog, skolemand og politiker -
- foreslog flere gange, at der oprettedes en folkelig højskole i Soer (Sorø).

Jep Jespersen Fink (1832-1882) -

- gårdejer i Hejls. Påvirket af Brødremenigheden i Christiansfeld og Grundtvig.

Ernst Johanns Trier (1837-1893) -

- højskoleforstander, grundlægger af Vallekilde Højskole.

Jens Nørregaard (1838-1913) -

- opretter 1866 sammen med Christoffer Bågø Testrup Højskole.

Christoffer Baagø (1836-1915) -

- højskolelærer, historiker.

Poul la Cour (1846-1908) -

- fysiker, højskolemand, opfinder. Lærer på Askov Højskole.

Rasmus Lund (1827-1889) -

- valgmenighedspræst ved Ansgarskirken i Øster Jølby på Mors 1871-1889